

PROTOCOL ASBESTAFBOUWBELEID SCHOLEN

tussen

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

en

**Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Onderwijs**

Op voordracht van
De OVAM, vertegenwoordigd door Henny De Baets, administrateur generaal
en
AGION, vertegenwoordigd door Jean Eliaerts, afgevaardigd bestuurder

komen

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
en
Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs

het volgende overeen:

Voorwerp

Art. 1 Dit protocol heeft betrekking op acties die door de OVAM en het AGION zullen genomen worden ten aanzien van onderwijsinstellingen, internaten en CLB's uit de vrije en officiële sector van het niet-hoger gesubsidieerd onderwijs die voldoen aan de geldende rationalisatie- en programmatienormen, die in hun gebouwenpatrimonium dat dateert van vóór 2001, te maken hebben met al dan niet acuut te verwijderen asbesthoudende materialen.

Van de toepassing van dit protocol worden evenwel uitgesloten: de (delen van) terreinen (en alle gebouwen dewelke zich op deze terreinen bevinden) waarop gebouwd wordt in het kader van DBFM constructies vallend onder het decreet van 7 juli 2006 betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, het decreet van 25 november 2016 betreffende de projectspecifieke DBFM-operatie en toekomstige decreten die analoge doelen hebben.

Een inrichtende macht kan daarenboven op dit protocol slechts een beroep doen voor een onroerend goed waarvan zij eigenaar is of waarop zij een zakelijk recht bezit dat haar het genot van het goed verzekert gedurende ten minste dertig jaar.

De uitvoering van de acties loopt vanaf de ondertekening van dit protocol tot maximaal 1 januari 2040, onder voorbehoud van toekenning van de nodige financiering voor deze specifieke doelgroep.

Dit protocol vloeit voort uit enerzijds de resultaten van de asbestinventarisatiestudie die als proefproject in het kader van het asbestafbouwbeleid bij 300 scholen procentueel verdeeld over het AGION en het GO! werd uitgevoerd in opdracht van de OVAM en anderzijds uit de noodzaak om met het asbestafbouwbeleidsplan indachtig reeds een plan uit te werken om doelgroepen als scholen prioritair aan te pakken in aanloop van de uitrol van het overkoepelend asbestafbouwplan.

Dit protocol geldt in eerste instantie voor de bovenvermelde 300 scholen en kan later, in onderling overleg en vanaf een af te spreken datum, nog uitgebreid worden naar bijkomende, zoals hierboven gedefinieerde, onderwijsinstellingen via een addendum.

Asbestinventarisatiestudie scholen – proefproject in het kader van het asbestafbouwbeleid

Art. 2 In het kader van de 'asbestinventarisatiestudie scholen', een proefproject binnen de opmaak van het asbestafbouwbeleid, werd bij 300 scholen een asbestinventaris uitgevoerd door een door de OVAM aangestelde asbestinventarisdeskundige. Het asbestinventarisrapport opgemaakt na rondgang in de schoolgebouwen, omvat zowel een inventaris van de minimaal niet destructief detecteerbare asbesthoudende materialen als risico-inschatting in risicoschalen (urgent/korte/middellange/lange termijn) en eventuele vermelding van beheersmaatregelen in afwachting van de verwijdering van de asbesthoudende materialen.

De asbestinventarisrapporten zullen door de asbestinventarisdeskundige met de juiste kadering aan de betrokken inrichtende machten bezorgd worden.

Voor schoolgebouwen waar urgente of op korte termijn risicobeheersmaatregelen dienen genomen te worden of tot ontmanteling dient overgegaan te worden, wordt tevens een nota aan de betrokken inrichtende machten bezorgd, waarbij de OVAM en het AGION de ondersteuningsmogelijkheden toelichten die in dit Protocol zijn overeengekomen. Tevens wordt verduidelijkt welke noodzakelijke stappen de scholen dienen te nemen om hiervan gebruik te kunnen maken.

Ontmanteling zoals hierboven vermeld, dient hier bekeken te worden als verwijdering, afvoer en verwerking van de asbesthoudende materialen. De risicobeheersmaatregelen waarvan sprake, betreffen (vaak beperkte) acties om snel tot een veilige maar verder aan te pakken situatie te komen. Heraanleg d.i. plaatsing van nieuwe materialen ter vervanging van de asbesthoudende materialen, wordt door de OVAM niet gesubsidieerd; voor tussenkomst hierin kan beroep gedaan worden op de reguliere werking(smiddelen) binnen de bestaande subsidievoorwaarden- en procedures van het AGION.

Waar nodig worden in samenwerking tussen de OVAM, het AGION en de onderwijskoepels, voor de inrichtende machten waarbij een urgente of korte termijn aanpak vereist is, infosessies georganiseerd om de noodzaak aan versnelde aanpak en financieringsmogelijkheden toe te lichten.

Instrumenten - Stappenplan

Art. 3 Sensibiliserings- en informatieronde

De inrichtende machten van de betrokken scholen worden (maximaal digitaal, waar nodig via brief) op de hoogte gebracht van dit protocol inzake doel, ondersteuning ed. meer. Daarnaast wordt tevens aan de inrichtende machten en preventieadviseurs van de scholen gevraagd om - kaderend binnen hun verantwoordelijkheden - bijkomende aandacht aan de asbestproblematiek te besteden. Waar nodig worden door de OVAM, het AGION en de onderwijskoepels infosessies georganiseerd om de inrichtende machten en preventieadviseurs bijkomend te informeren.

Op initiatief van het AGION en de OVAM kunnen ten allen tijde nog bijkomende sensibilisatiemaatregelen, informatierondes en andere communicatieacties (art. 8) genomen worden.

Art. 4 Aanmelding

Om gebruik te kunnen maken van de aangeboden opties tot ondersteuning, dienen de inrichtende machten van de scholen zich aan te melden en dit binnen een termijn van max. 2 maanden na de communicatie. Het AGION en de OVAM ontwerpen hiervoor een standaard aanmeldingsformulier dat wordt voorgelegd aan de onderwijskoepels. De OVAM zal instaan voor de technische aspecten, het AGION voor de administratieve aspecten. De indiening van het aanmeldingsformulier gebeurt bij de OVAM.

Na de selectie door de OVAM en het AGION, dienen de inrichtende machten zich bij het AGION aan te melden via de bestaande aanvraagformulieren.

De werken mogen pas van start gaan nadat de inrichtende macht van het AGION het principeakkoord met de subsidieberekening op basis van de offerte(s) heeft ontvangen, conform de bestaande subsidievoorwaarden. Het AGION zorgt in zijn communicatie telkens voor een kopie voor de OVAM.

Ondersteuningsmogelijkheden bij verwezenlijking asbestveilige schoolomgeving

Art. 5 In het algemene asbestafbouwbeleid zullen de financiële ondersteuningsmechanismen die vanuit de OVAM worden voorzien, in hoofdzaak gericht zijn op de meerkost van de verwijdering van de asbest. Voor niet-hechtgebonden asbest omvat dit algemeen gezien de volledige ontmanteling, voor hechtgebonden asbest enkel de afvoer en verwerking. Binnen dit protocol wordt van deze principes evenwel afgestapt en wordt gewerkt met verdeelsleutels die verder in dit protocol vermeld staan. Heraanleg van verwijderde asbestmaterialen door gelijkwaardige materialen wordt door de OVAM niet gesubsidieerd.

De voorziene financiële tussenkomst van het AGION heeft enkel betrekking op opdrachten van werken en niet op diensten. Voor dit laatste wordt door het AGION voorzien in een forfait voor algemene onkosten. De kostprijzen worden telkens inclusief btw gesubsidieerd.

Het AGION kan voorzien in subsidiëring van heraanleg van verwijderde asbestmaterialen door gelijkwaardige materialen binnen de bestaande subsidievoorwaarden- en procedures.

De uitgevoerde werken mogen deel uitmaken van de werken die binnen dit protocol worden gesubsidieerd, maar worden apart vermeld in de offerte en, na de uitvoering, apart vermeld in de vorderingsstaten en facturen. De aangestelde aannemer zal werken met een splitfactuur voor het gedeelte dat gezamenlijk door het AGION en de OVAM wordt gesubsidieerd.

De inschatting in risicoschalen (urgent/korte/middellange/ lange termijn) gebeurt volgens de aanbevelingen zoals vermeld in de asbestinventaris opgemaakt door een asbestinventarisdeskundige.

Art. 5.1 Asbest *urgent of op korte termijn* aan te pakken: risicobeheersmaatregelen of ontmanteling

Op basis van de inschatting in risicoschalen in combinatie met een tussen OVAM en het AGION nog op te stellen prioriteitenindex, stellen de OVAM en het AGION een lijst op met de volgorde waarin de urgente asbestdossiers kunnen worden aangepakt. Deze index biedt de mogelijkheid om op basis van de beschikbare middelen een correcte en beheersbare aanpak uit te rollen, waarin ruimte is voor onvoorzienbare en uiterst dringende situaties. De inschatting van de risicoschalen komt tot uiting via deze index.

Voor asbesthoudende materialen waarbij volgens de risico-inschatting van de asbestinventaris opgemaakt door een asbestinventarisdeskundige, een urgente aanpak of aanpak op korte termijn nodig is, die de vorm aanneemt van hetzij risicobeheersmaatregelen, hetzij volledige ontmanteling, stelt de OVAM aan de inrichtende macht van de scholen vrijblijvend raamcontracten van de OVAM ter beschikking die reeds in het kader van een opdrachtcentrale zijn opgemaakt. De aangestelde opdrachthouders zijn naar uitvoering en tarieven marktconform en werken conform de vigerende milieu- en arbeidswetgeving.

Inrichtende machten van scholen die geen gebruik wensen te maken van raamcontracten, dragen zelf de volledige verantwoordelijkheid inzake enerzijds aanstellen van een aannemer die de betreffende werken mag uitvoeren in functie van een correcte ontmanteling, en anderzijds de gevolgkosten die aan eventuele onzorgvuldige verwijdering gekoppeld zouden zijn. De door de inrichtende macht aangestelde aannemer dient prijzen te hanteren die marktconform zijn. De OVAM voorziet het ter beschikking stellen van marktconforme eenheidsprijzen die een goede vergelijking van prijzen moeten mogelijk maken. De financiële tussenkomst van de OVAM is gebaseerd op deze marktconforme eenheidsprijzen.

Er wordt binnen de urgente of op korte termijn aan te pakken situaties maximaal ingezet op risicobeheersing om een stabiele veilige situatie te bekomen in afwachting van een totaalrenovatie indien het gaat om verwarmingsinfrastructuur. Voor de totaalrenovatie van verwarmingsinfrastructuur is bij het AGION reeds subsidiëring mogelijk binnen de huidige infrastructuurmiddelen en de bestaande subsidievoorwaarden en procedures. In het geval van andere infrastructuur dan verwarmingsinfrastructuur, zoals asbesthoudende dak- of gevelbekleding, asbesthoudende afvoerkanalen, vinyl of picalplaten, gaat het om risicobeheersing en/of ontmanteling van het asbesthoudend materiaal.

Financiering van de korte termijnmaatregelen gebeurt volgens de afgesproken verdeelsleutel vermeld in art. 5.3. De aspecten waarin de OVAM tussenkomt in de kosten, dienen apart vermeld te worden in de offerte en na uitvoering apart vermeld in de vorderingsstaten en facturen.

Art. 5.2 Asbest aan te pakken op (*middel*)lange termijn d.i. tegen mijlpalen zoals vermeld in het toekomstig Materialendecreet

Voor asbesthoudende materialen waarbij volgens de risico-inschatting van de asbestinventaris opgemaakt door een asbestinventariseskundige, de asbestverwijdering op een middellange of langere termijn kan gebeuren, kan door de inrichtende macht van de scholen gebruik gemaakt worden van raamcontracten die door derden ter beschikking gesteld worden. Ook hier betreft het opdrachthouders die naar uitvoering en tarieven marktconform zijn en conform de vigerende milieu- en arbeidswetgeving werken.

Inrichtende machten van scholen die geen gebruik wensen te maken van raamcontracten, dragen zelf de volledige verantwoordelijkheid inzake enerzijds aanstellen van een aannemer die de betreffende werken mag uitvoeren in functie van een correcte ontmanteling, en anderzijds de gevolggkosten die aan eventuele onzorgvuldige verwijdering gekoppeld zouden zijn. De door de inrichtende macht aangestelde aannemer dient prijzen te hanteren die marktconform zijn. De OVAM voorziet het ter beschikking stellen van marktconforme eenheidsprijzen die een goede vergelijking van prijzen moeten mogelijk maken. De financiële tussenkomst van de OVAM is gebaseerd op deze marktconforme eenheidsprijzen.

Financiering voor asbestverwijdering gekoppeld aan renovaties van verwarmingsinfrastructuur, gebeurt binnen de huidige infrastructuurmiddelen en de bestaande subsidievoorwaarden- en procedures van het AGION. De OVAM voorziet hierbij geen bijkomende tussenkomst.

Financiering van ontmanteling van asbest aan andere infrastructuur dan verwarmingsinfrastructuur, zoals asbesthoudende dak- of gevelbekleding, asbesthoudende afvoerkanalen, vinyl of picalplaten, gebeurt volgens de in art. 5.3 vermelde verdeelsleutel.

Art. 5.3 Financiering

De inrichtende macht bezorgt, na de uitvoering, een kopie van de vorderingsstaten en facturen aan zowel de OVAM als het AGION. Het AGION bezorgt, na de subsidieberekening op basis van deze documenten, een kopie van deze berekening aan de OVAM zodat deze kan zorgen voor de uitbetaling van zijn aandeel aan de inrichtende macht.

Onderstaande verdeelsleutel is onder voorbehoud van toekenning van de nodige bijkomende budgetten voor deze doelgroep zoals vermeld in artikel 1.

Verdeelsleutel

Bij schoolgebouwen waar als gevolg van de toestand van asbesthoudende materialen een aanpak nodig is onder vermelding van risicobeheersmaatregelen of verwijdering van het asbesthoudend materiaal, wordt volgende verdeelsleutel voorzien en toegekend bij werken met marktconforme eenheidsprijzen:

- OVAM
 - 40% van de risicobeheersmaatregelen, in afwachting van geïntegreerde aanpak of van de kosten voor ontmanteling voor te verwijderen asbesthoudende materialen
- AGION:
 - van de resterende 60% van de kosten voor risicobeheersmaatregelen of kosten ontmanteling: 60% of 70% afhankelijk van het onderwijsniveau (cfr. bestaande subsidievoorwaarden- en procedures bij het AGION).
- Inrichtende macht
 - het noch door de OVAM, noch door het AGION gesubsidieerde deel
 - dossiers met een kostprijs beneden 8.500 euro excl. btw vallen volledig ten laste van de inrichtende macht.

Art. 5.4 Totaal budget

De totale kosten van de huidige samenwerking worden gespreid over meerdere jaarprogramma's. Halfjaarlijks wordt aan de stuurgroep een kostenoverzicht bezorgd om financiële opvolging toe te laten.

Inzet externe coördinator

art. 6 Om de gehele afhandeling van zowel de aanvragen voor deelname, praktische vragen, organisatie van bv de opdrachtcentrale als andere zaken vlot te laten verlopen, kunnen de OVAM en het AGION desgewenst en volgens een overeen te komen verdeelsleutel gebaseerd op de hoeveelheid taken die elke partij aan de externe coördinator wil toekennen, samen een externe coördinator aanstellen die in hun opdracht instaat voor de praktische organisatie. In samenspraak met de betrokkenen kan gekeken worden

tot welke interne programma's van de OVAM en het AGION deze externe coördinator toegang dient te hebben om deze taak vlot te kunnen uitvoeren.

Structuur

Art. 7 Er wordt een stuurgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de onderwijskoepels van de inrichtende machten, het AGION en de OVAM. Binnen deze stuurgroep kunnen leden van de kabinetten van de beide ministers uitgenodigd worden.

De stuurgroep heeft tot doel de werking van het protocol te evalueren, verbeteringen te introduceren en desgevallend aan de beide ministers aanpassingen aan het protocol voor te stellen.

De stuurgroep bevestigt unaniem o.a. de (financiële) planning, prioriteitenindex en organisatorische afspraken. Het overleg tussen de leden van de stuurgroep gebeurt maximaal via e-mail, kwartaalsgewijs wordt een overleg voorzien.

Communicatie

Art. 8 De regie voor communicatie is in handen van het AGION en de OVAM maar wordt steeds afgetoetst met de kabinetten van de bevoegde ministers en teruggekoppeld naar de onderwijskoepels.

Er wordt een perscommunicatie voorzien bij/na afsluiten van het protocol asbest. Nadien wordt ook voorzien in een omzendbrief naar de werkgevers en toelichting over de asbestproblematiek om de werkgevers op hun verantwoordelijkheid inzake asbest (inventaris, nemen van beheersmaatregelen, aangeven timing verwijdering) te wijzen en in de gehele school bijkomende aandacht voor het item asbest te vragen. Rond de resultaten van de asbestinventaris wordt teruggekoppeld zoals beschreven in artikel 2.

Wijziging / herziening

Art. 9 Door middel van een addendum kunnen ten allen tijde door de stuurgroep en mits akkoord van de bevoegde ministers wijzigingen aan de artikels uit dit protocol doorgevoerd en bekrachtigd worden.

Brussel, mei 2017

Joke Schauvliege,
Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Henny De Baets
Administrateur-Generaal OVAM

Hilde Crevits,
Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Onderwijs en

Jean Eliaerts
Afgevaardigd Bestuurder AGION